

Egy újságíró naplója az épülő országból

Elköltöztetik a Nuris-kolóniákat

Chaluc-konyha, chaluc-étkező. Öreg nénikék és bácsik kvucája. A chaluc-élet szentimentalizmusa

(Az Emeken. Május hava. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A kvucában együttesen étkeznek az emberek. Hatalmas fabarakkban van a közös étkező, amely egyuttal a kvuca szellemi életének középpontja is. Szinpad is van, sőt Bet Alfaban még zongora is.

Naponként négyszer gyűlnek itt össze a kvuca tagjai: négyszeri étkezésre. Harangzó adja meg a jelt. A mezőn dolgozó munkások is hazajönnek délre, mert itt már tropikus a hőség s nem lehet dolgozni. Ezzel szemben a nap hajnali négy órákor kezdődik, ekkor kelnek fel munkára.

A hatalmas étkezőbarakkot Ain-Charodban képek díszítik. Michelangelo Mózese talán a legismertebb kép egész Palesztinában, mindenütt látni. A személyi kultuszt itt alig ismerik s legfeljebb a halottaknak szól. Mindenütt ott van Trumpeldor, az új Zsidó ország nemzeti hősnéke képe, s azoké, kik egyszerű chalucruhában vannak, Tel-Chaj két hősnőjét hazulról hozott gyorsfénykép után ábrázolják. Az öreg Gordon képe is mindenütt ott van... Herzl Tivadar képét inkább az irákban találni. Ain-Charodban, de Tel-Josefben is hiányzott az étkezőből. Az ok nem kegyeletstörté: ezek az emberek sokkal jobban összenőttek a földdel, semhogy ne azokat látnák csak maguk előtt, akik soraik közül valók és innen hullottak ki.

A hatalmas étkező hamarosan megtelik. Nagy tálakban hozzák az ételt: Reggel párlógó szamovárokkal a teát, — amit különben állandóan lehet kapni. Délben leves, főzelék és tea az ebéd, vacsorára pedig megint csak főzelék és tea. Kenyér bőven van és igen jó...

Itt, az étkezőben éli le életének szabadrészt a kvuca. Itt már jut idő beszélgetésre is. Ilyenkor kissé feloldódnak ezek a zárt lelkek. Itt mindenkit szívesen látnak. Természetes, magától értetődő dolog, hogy a turista egyszerűen leül az asztalhoz és együtt eszik a többiekkel. Sőt éjjeli szállást is kap: valamelyik távollévő chaluc üres ágját. Nem kérdik mikor jött, nem kérdik mikor megy el. Mindenki szívesen látott, nem vendég, hanem hozzátartozó. Es mert minden napra jut néhány turista, már elmúlt az ideje annak, hogy minden látogató csak úgy megtámadhatja a már ismert, stereotip kérdéseivel az embereket, kiknek ez a pár negyedórájuk a napi pihenése... Fáradt, dolgozó emberek ezek, kiknek már nincs kedvük arra, hogy kiszolgáltassák magukat a kíváncsiszkodóknak.

— Dolgozunk, hogy éljünk... élünk, hogy dolgozzunk... foglalja össze fanyar életprogramját az egyik, ki bizony már élete javát kvucában töltötte. És esténként senki sem gondol már a hórara, az énekre, erre a két narkotikumra, amellyel különösen a még ifjú chalucok és chalucák bódítják magukat. Itt már vége a hórázás korszakának. Itt már mindent kitélt a munka s a kvuca tagjait a jövő foglalkoztatja. A jövő pedig itt nem elvont fogalmat jelent.

De jelenti például azt, hogy a Nurisban e három kolónia rosszul választotta meg letelepedési helyét... Mélyen lenn a völgyben, hova szellő se ér soha. Ezen csak egyféleképen lehet segíteni: a három Nuris-kolónia egyszerűen felszedi a sátorfáját és elköltözik. Máshol, talán az egész világon alig akad olyan falu, amely így elköltöznék. Itt meg befejezett tény, hogy már a jövő évben Ain-Charod, Tel-Josef és Beth-Alpha a szembenfekvő Kumir-hegy tetején lesz. Tel-Josef már a gyermekeket fel is költöztette, hogy ne szenvedjenek tovább ebben a forró katlanban. És itt megint Palesztina egyik csodája. Lenn tropikus meleg van s a levegő meg se rezdül... Alig két kilométernyire a dombon már állandó és enyhe szellő van.

A jövőhöz tartozik például, hogy pálmaliget akarnak létesíteni banántermelésre. Hogy a legközelebbi jövőben már konzervgyár alakul. Hogy a már meglévő kis börtgyárat üzemképesebbé teszik. És főképen: hogy több legyen a zöldség, több legyen a tej és jusson néhanapján másoknak is, ne csak betegeknek...

A közös étkező előtt öregasszonyok ülnek a padon. Előttük hatalmas kosarak. Krumplit hámoznak! Ha az ember nem tudná hol van, valamely kis galíciai faluba képzelné magát... Az öregasszonyok jidisül beszélnek... Hazulról hozott dolgokról, régi emlékekről... Van, ki valahonnan Litvániából került ide, más messzi orosz tartományokból, Galiciából, Keletporoszországból...

Hogy kerülnek ezek az öregasszonyok ide? És hogy jutottak be a kvucába azok az öregek is, akik bizony már rég túl vannak azon a koron, hogy mások hasznára lehessenek? Ülnek a napon, beszélgetnek s legfeljebb valami könnyű, nagyon könnyű munkát végeznek... Munkára senki se kényszeríti őket, mindegyikük azzal tölti az idejét, amivel akarja...

Ezek már beszédesek... Ezek már szívesen látják, ha az idegen szóbaáll velük. S ilyenkor kiöntik szívüket... Boldogok. Megvan mindenük, szükségét nem szenvednek... És itt élhetnek a Szent Földön...

A kvuca közösségébe is beilleszkedtek. És nem csodálkoznak azon, hogy itt minden más-kép van, mint volt otthon... Hogy itt senki se gyűjti a garast, sőt pénzt csak akkor látnak, ha valahova elutaznak... S megértik azt is, hogy itt nincs is szükség erre. A gyermekeket a közösség neveli fel, az öregeket a közösség látja el. Ha beteg valaki: van orvosa, gyógyszer, pihenése... Itt ha nehéz is a jelen, de a jövő két fenyegető rémétől: a betegségtől és az öregségtől senki sem fél...

Sőt jut már arra is, hogy azok öregségét biztosítsák, kiknek mindössze annyi közük van a kvucahoz, hogy gyermekük a kvuca tagja. Mert ha a kvuca helyzete megengedi, bármelyik tag kihozhatja hozzátartozóját... És most már nem kell a kvucából kilépni annak, aki a szüleit akarja eltartani, vagy kihozni. A lehetőségek szerint a kvuca közössége így, kollektíve vállalta magára a gyermeki kötelességeket is.

Az öregekkel persze egyre jobban belopja magát a vallásosság is. És itt megint olyan jelenséget látunk, amely valóban megható...

— A kvucában — magyarázza meg az egyik chaluc — a legteljesebb lelkiismereti szabadság uralkodik. Elv az, hogy a közösség tartozik minden tagja számára lehetővé tenni, hogy lelkiismerete szerint éljen, természetesen a közösség keretén belül. Mi senkire semmiféle meggyőződést nem kényszeríthetünk. S természetesen, hogy a mi idekerült szüleink a maguk világában élnek itt tovább. Kérniük se kellett. Imaházat rendeztünk be számukra, sőt Alfred Mondtól széfertórát is kaptunk. Ezek az öregek itt épp olyan vallásosan élnek, mint otthon. S mi is mindent elkövetünk, hogy vallásos érzületüket a mi szabadabb életünk ne sértesse meg.

Az öregasszonyok is boldogan élnek itt. Csak egy nagy panaszuk van: nem engedik őket eleget dolgozni.

— Pedig még birjuk a munkát, hisz otthon is dolgoztunk s bizony, ha otthon volnánk, nagyon keservesen kellene megmarcolni, hogy legalább egy kis betevő falat kenyérünk legyen. Itt azt mondják, hogy már eleget dolgoztunk az életben, megérdemeljük a pihenést. Még a gyermekekre se engednek felvigyázni, erre is gyermekápolónők vannak.

Az egyikük elpanaszolja, hogy a leánya úgy ment férjhez, hogy a paphoz se ment.

Egy másik öreg néni azonban mérgeesen leinti:

— Mit akar a paptól? Mi bezzeg voltunk a papnál. Talán jobban éltünk, mert a papnál voltunk? A mi házasságunk csak kinlódás volt, veszekedés, gond. Hallott itt házastársakat veszekedni? Itt ezt nem ismerik. Bár nekünk lett volna olyan boldog, békés asszonyéletünk, mint ezeknek van.

Egy öreg, pajesztes férfi bezárja a vitát:

— A zsidó törvények szerint papra nincs is szükség. Csak két tanu előtt kell a házassági eskümentát elmondani és ez elég is.

Az öregasszonyok belenyugodnak ebbe a

felvilágosításba és tovább hámozzák a krumplit. S fogatlan szájjal csendes, öreges dudolásba kezdenek. Néhány munkából hazatérő chaluc körülállja az öregeket és mosolyogva hallgatják az éneket.

Mert az öreg nénikék — a legfrissebb hóramelódiát dudolják.

Székely Béla

A Budko és Abel Pann-gyűjtemény megnyitása

Ma délelőtt feltizenegy órákor dr. Paál Árpád, az Újságírószervezet elnöke, a kiváló publicista két zsidó művész gyűjteményét, Budko és Abel Pann kiállított képeit fogja a kolozsvári műkedvelő és műértő közönségnek bemutatni az Újságíró-Klub művésztermében.

Budko, az igazi zsidó. Nem a mozgalmi, nem a párt-zsidó, nem ortodox, vagy progresszív, nem a siránkozó, nem az öntelt, nem a történeti zsidó, sem a modern. Budko az örökkelvő zsidó, népe igaz gyermeke. Képeiben az örökkelvő zsidó szív tárul elénk és e képek láttára eszünkbe nem jut osztályozni őt és skatulyázni munkáit. Mert hatásuk olyan erős, mint a vihar és döbbenetesen szép, mint napfelkelte a tenger hullámain. Ki kérdezi, amikor Eliás próféta látomását olvassa a Bibliából, vajjon történet, vagy legenda, amikor vihar jön és mennydörgés és villámok tüze és az Ur nem ezekben, hanem egy vékony, vékony hangban mutatja magát. Akkor is való, ha legenda. Mert az Ur a sóhajban, az eltiprottak jajkiáltásában és ártatlanok halk ujjongásában érződik.

Az ember megpillantja ennek a kivételes művésznék fába vésett képírásait, a rézkarcait és primitív metszeteit és kierz belőle, kihallja a síró sóhajt, az elhaló gyöngye sikolyt és látja zsidók ujjongó álmát, megdöbben és megreszket a pogrom félelmében eltorzult arcokon, az ember összecsapja a kezét a kép láttára, amelyen az üzött, hajszolt, éhségben elnyűtt és rettegésben megroppant zsidó nő a temetőben keres vigaszt. Igazi zsidó elgondolással mutatja be Mózes érintkezését az Urral, rajzaiban benne van a zsidó különvalóság, a zsidó sors, mindaz, amit a zsidó nép átélte és elvárhat. Olyan gyűjtemény, ami több, jóval több művészi eseménynél.

Abel Pann a másik nagy művész, akinek képeit az Újságíróklub kiállította. Ez a pompás festő elsősorban palesztinai témákkal dolgozik és ezen a tárlaton főleg portrékkal és jeruzsálemi utcárszletekkel szerepel. Kiállították továbbá világhírű Biblia-illusztrációit, amelyek Budapesten és Prágában olyan nagy feltűnést keltettek. Abel Pannról az egyik hatalmas angol lap, a "World", a következőket írja: "Abel Pann rendkívül sokoldalú... Mindegyik képében más oldalról látjuk... Ugy tűnik, mintha egy tükör állana előttünk, amelyből a zsidóság egésze néz felénk..." W. Egger, a csikágói szépművészeti múzeum igazgatója is a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg róla: "Abel Pann kiállításának mély hatást gyakorolt rám... Azt hiszem, ő az első Biblia-illusztrátor, aki a szentírás értelmét a legközelebb hozza az emberiséghez..."

PODOL

l á b i z z a d à s legbiztosabb szere.

Kapható: gyógyszerárakban, drogeriákban. Ára 30 lej. Készíti: Csanda gyógyszerár, Oradea-M. Mosse-hirdetés

Gyomor-, bél-, máj- és epebeteg, valamint sárgaságban szenvedők a természetes „Ferencz József” keserűvizet teljes eredménnyel használják. Hires orvos-tanárok írják, hogy a Ferencz József-víz hatásával rendkívül meg vannak elégedve. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben 12

Az Alliano

Amikor egy politikai Párt

(Cluj-Kolozsvár, a dősítőtől.) A „Kelet ma reggeli számában tudósítás jelent meg, megfélemltek volna a v volna arra, hogy az eségeket a legkelleme sodorja és hogy ala hatalom részéről az nek. A cikkben nem arról, hogy a romániai keres az Alliance Israe célból, hogy ez a zsidó szót emeljen az erdélyben. A „Keleti Újság

„Legutóbb Genf tagja, aki érintkezés lite vezetőségével delyre terelődött a rendjén az erdélyi lémái is felvetődtek hogy az Alliance fel vendégét abba kötetést létesítsen gyar Párt között. val is inkább rokon gyar Párt iránt, hogy az erdélyi ma is magyarnak a Magyar Pártot mául. A Magyar iratot intézett az pontjához és megadta

Aki a zsidóság ne vezetőit csak egy kiss van vele, hogy itt egy kációról van szó. Az Genfben van a székhé sőt még képvisletet s Alliance, amelynek kö filantropikus és kultur amely hajlandó ugya kormánytól, és csak olyan esetekben, amik szét otromba jogserele példa az Alliance tö más nemzeti kisebbs volna. Csak a legna feleltlen fantázia tété Israelite az erdélyi m rának akarna felcsapn

Feg

De eltekintve az den józanul gondolkod lanatban nyilvánvaló, ményei lehetnek egy sának egy a magyar, Az antiszemita agitáció vere az Alliance Israe talma volt, amely az kon és összeköttetések kormányokat. A kam ban az Alliance, mint vések megtestesítője más, mint az, hogy lan állir, hogy az A zsidókat, de a többi litikai szférájába aka den eddiginél borza

És nemkevésebb magyar kisebbség h is azt vethetné szemé zeteközi összeköttetés orvosoltatni. A Magy meg súlyosabb tehé zsidók, akik ma még

Amikor

Mindezek elgona cikkének olvasása hogy sem a Magyar nem követhetett el és csupán az újságir az egész. Felkerestü ahol csakhamar kid vezetőség részéről alelnök és dr. Deák nagy politikai szen udvariassági aktussá

Az Alliance Israelite és a Magyar Párt meséje

Amikor egy politikai szenzáció udvariassági aktussá zsugorodik össze. A Magyar Párt megcáfolja, hogy összeköttetést keres az Alliance-val

(Cluj-Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Keleti Ujság“ című kolozsvári lap ma reggeli számában egy politikai szenzációnak szánt tudósítást jelent meg, amely — ha annak adatai megfontolhatóak volna — alkalmas lett volna arra, hogy az erdélyi zsidó és magyar kisebbségeket a legkellemetlenebb politikai helyzetbe sodorja és hogy alapul szolgáljon a kormányhatárolás részéről az újabb vádaskodások özőnének. A cikkben nem kevesebbről volt szó, mint arról, hogy a romániai Magyar Párt összeköttetést keres az Alliance Israelite Universelle-vel abból a célból, hogy ez a zsidó szervezet a népszövetség felé emeljen az erdélyi magyar kisebbség érdekében. A „Keleti Ujság“ többek között ezeket írja:

„Legutóbb Genfben járt a Magyar Párt egyik tagja, aki érintkezésbe lépett az Alliance Israelite vezetőségével. Romániára, és elsősorban Erdélyre terelődött a beszélgetés sora, amelynek rendjén az erdélyi magyarság és zsidóság problémái is felvetődtek. A beszélgetés vége az volt, hogy az Alliance Israelite közvetítésre kérte fél vendégét abban az irányban, hogy összeköttetést létesítsen közte és a romániai Magyar Párt között. Az Alliance Israelite annyival is inkább rokonszenvesen érdeklődött a Magyar Párt iránt, mert tudomása volt arról, hogy az erdélyi zsidóság jelentékeny része ma is magyarnak vallja magát és mint ilyen, a Magyar Pártot ismeri el politikai fórumául. A Magyar Párt elnöksége nyomban átiratot intézett az Alliance Israelite genfi központjához és megadta a szükséges felvilágosítást.

Egy súlyos misztifikáció

Aki a zsidóság nemzetközi viszonyait és szervezeteit csak egy kissé ismeri, azonnal tisztában van vele, hogy itt egy egészen súlyos misztifikációról van szó. Az Alliance Israelite-nak nem Genfben van a székhelye, amint azt a lap írja, sőt még képviselőt sem tart fenn Genfben. Az Alliance, amelynek központja Párisban van, főleg filantropikus és kulturális célokra szolgáló szervezet, amely hajlandó ugyan intervenciókra a francia kormánynál, és csakis a francia kormánytól, olyan esetekben, amikor a zsidó nép valamely részét otromba jogszélem érte, de még nem volt példa az Alliance történetében, hogy valamely más nemzeti kisebbség ügyeibe beleavatkozott volna. Csak a legnagyobbfokú tudatlanság és a felelőtlen fantázia telezheteti fel, hogy az Alliance Israelite az erdélyi magyarság illetéktelen prókátorának akarna felcsapni.

Fegyver az antiszemitizmusnak

De eltekintve az ügy ténybeli kérdésétől, minden józanul gondolkodó politikus előtt az első pillanatban nyilvánvaló, hogy milyen káros következményei lehetnek egy ilyen alaptalan hír közlőnek, mint a magyar, mint a zsidó kisebbségre. Az antiszemitizmus agítációnak eddig is legerősebb fegyvere az Alliance Israelite nem létező világpolitikai hatalma volt, amely az antiszemiták szerint titkos utakon és összeköttetések révén kezében tartja az európai kormányokat. A kampószereszes tábor fantáziájában az Alliance, mint a zsidó világalpolgári törekvések megtestesítője él. Valóban nem hiányzik más, mint az, hogy hitelre találjon a megmondhatatlan alhir, hogy az Alliance most már nemcsak a zsidókat, de a többi kisebbségeket is a maga politikai szférájába akarja vonni és kész az új minden eddiginél borzalmasabb vérvád.

És nemkevesebb károsan befolyásolná az erdélyi magyar kisebbség helyzetét, ha a kormány valaha is azt vehetné szeméremre, hogy a zsidó Alliance nemzetközi összeköttetései révén igyekezett sérelmeit orvosoltatni. A Magyar Pártnak ez az összeköttetés még súlyosabb teherként jelentene, mint azok a zsidók, akik ma még a párt keblébe tartoznak.

Amikor a szenzáció összezsugorodik

Mindezek elgondolásával, a „Keleti Ujság“ cikkének olvasása után tisztában voltunk vele, hogy sem a Magyar Párt, sem az Alliance Israelite nem követhetett el ilyen súlyos politikai baklövést és csupán az újságról fantázia felelőtlen beállításai az egész. Felkerestük a Magyar Párt vezetőségét, az egész. Felkerestük a Magyar Párt vezetőségét, ahol csakhamar kiderült az egész dolog. A párt-vezetőség részéről dr. Várady Aurél, ügyvezető alelnök és dr. Deák Gyula főtitkár informáltak. A nagy politikai szenzáció csakhamar jelentéktelen udvariassági aktussá zsugorodott össze. Annyi tör-

tént mindössze, hogy egy lugosi ügyvéd, aki a Magyar Pártnak lelkes tagja, nemrég magánügyeinek intézésében Genfben járt. Itt megismerkedett egy zsidó urral, aki valamelyik zsidó politikai szervezetnek a megbízottja és aki melegen érdeklődött az erdélyi zsidóság helyzete iránt. Tehát jól jegyezzük meg: nem a Magyar Párt iránt érdeklődött „rokonszenvesen“, mint ahogy a „Keleti Ujság“ írja. A lugosi ügyvéd, aki kétségtelenül szíves és európai modoru ember, készséggel felajánlotta, hogy tájékoztatni fogja az illető urat az erdélyi zsidóság helyzetéről és erre a munkára a Magyar Párt vezetőségét kérte fel. A lugosi ügyvéd azt hitte, hogy az illető ur az Alliance Israelite Universelle megbízottja, ami azonban nyilvánvaló tévedés, mert az Alliance nem tart Genfben képviselőt.

Sokkal valószínűbb, hogy a szóbanforgó zsidó ember a Delegation Juive valamelyik funkcionáriusa lehetett. A Delegation Juive-nak Szokolov az elnöke s ez a szervezet ténylegesen tart fenn politikai irodát a Népszövetség mellett. A Magyar Párt eleget tett a lugosi ügyvéd kérésének és megadta a szükséges felvilágosítást. Ez a hiteles története az Alliance és a Magyar Párt „együttműködésének“.

Jellemző, hogy a Magyar Pártnak voltak a legjobban meglepve a „Keleti Ujság“ cikkének olvasásakor, mert hiszen misem áll távolabb a párt vezetőségétől, mint az, hogy ilyen meggondolatlan

Beszélgetés Szokolovval Csernovitzban

Szokolov nyilatkozik az Uj Keletnek a zsidó politikai helyzetről és az országépítés aktuális kérdéseiről

(Csernovitz, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette már Az Uj Kelet, hogy Nachum Szokolov Palesztinából való visszatérése alkalmával utabjettette Romániát. Bukarestben a zsidó vezérnek az uton szerzett hüllése következtében néhány napig pihennie kellett. A cionista szervezet vezetősége állandóan Szokolov körül tartózkodott és a szeretetteljes gondoskodásnak köszönhető, hogy Nachum Szokolov egészsége rövidesen helyreállt és friss egészséggel folytathatta útját Lengyelország felé, ahol egyrészt a kormánytól, másrészt a zsidó szervezetekkel kell igen fontos tanácskozásokat folytatnia.

A politikai szervezkedés fontossága

Lengyelország felé való utaztában Szokolov Csernovitzban is rövid időre megszakította útját. Az Uj Kelet csernovitzai munkatársa ezt az alkalmat felhasználta arra, hogy nyilatkozatra kérje fel a zsidó nép kitűnő vezérét palesztinai tapasztalatairól és az általános zsidó politikai helyzetről. Szokolov munkatársunk kérdéseire a következőket felelte:

— Ez év elején, amikor elbágytam Romániát, a következőket írtam az itteni cionistáknak: „Senki sem képviselte nálamnál erélyesebben azt a feltevést, hogy a cionista világszervezet politikai munkája még nem nyert befejezést.“ Ma ezt az üzenetet a következőkkel töltöm meg: Még soha sem éreztem olyan nyomasztóan egy hatalmas politikai szervezet szükségét, mint éppen most. Az ideai bécsi világkongresszus kell, hogy a szervezkedésnek új életet adjon, új és friss rugékonyságot. Minden szervezkedésnek megvan a maga történelmi útja és fejlődése. A cionista-szervezkedés eddigi alapja a zsidó érzés volt. Ezt az érzést most át kell értékelnünk akarattá és tettekké. A romániai cionistáknak, akik ittlétemkor beigazolták előttem akarataikat és lelkesedésüket, most főként arra kell törekedniük, hogy a dolgozók táborát kiszélesítsék és a cionista-szervezetnek megszerezze az azt a politikai súlyt, amely a mozgalom sikere érdekében elengedhetetlenül szükséges.

A héber nyelv uralma Palesztinában

A palesztinai helyzetről Szokolov ezeket mondotta:

— Számomra és nyilván más cionista számára sincs nagyobb jelentőségű cionista-probléma, mint a bevándorlás kérdése. Ma mindennek a zsidó otthon újjáépítésére kell irányulnia, ezt pedig lehetetlen zsidók nélkül elérni. A jelszó legyen: lehetőleg sok zsidót behozni Palesztinába! A mi politikai nehézségeink abból származnak, hogy saját országunkban kisebbségben vagyunk. Hogy ezt a nehézséget eltüntessük, mindenképpen fontos, hogy az egyetlen gondolatot vezettessük magunkat: Pa-

politikai lépésekkel komplikálja amugy is súlyos helyzetét. A pártvezetőségnek kijelentették, hogy senki a „Keleti Ujság“-nak olyan nyilatkozatot nem tett, mintha „az Alliance Israelite többet tehet ma a nemzetek szövetségénél, mint bármely legyőzött állam diplomáciai képviselője“.

A Magyar Párt nyilatkozata

A Magyar Párt vezetősége egyébként beszélgetésünk után a következő írásbeli nyilatkozatot küldötte meg az Uj Kelet szerkesztőségének:

Az Orsz. Magyar Párt magánforrásból értesült arról, hogy az Alliance Israelite genfi delegue-je az Erdélyben megszervezendő hasonló állás betöltése végett az itteni zsidóság szervezeti és személyi viszonyai felől tájékozódást óhajtott szerezni. E teljesen magánjellegű megkeresésre a tükári hivatal megadta a megfelelő információkat. Ezen túlmenően azonban a párt részéről semmiféle lépés nem tétetett és így önkényes minden olyan kombináció, mely ezen tisztán udvariassági tényből a jövőre nézve messzemenő következtetéseket akar levonni.

dr. Deák Gyula
főtitkár

Ez hát a nagy politikai szenzáció. Reméljük, hogy sem a zsidóságra, sem a Magyar Pártra nem lesznek következményei az esetnek. Annyit azonban mindenesetre tanulhatunk a dologból, hogy a kisebbségi sajtónak több komolysággal, felelősséggel és hozzáértéssel kell az ilyen rendkívül kényes kérdéseket kezelnie és főleg nem szabad illetéktelenül beleavatkozni olyan problémákba, amelyeknek felületes pertraktálása csak ártalmára lehet az egyetemes kisebbségi ügynek.

lesztinában a zsidóknak lehetőleg nagy számban kell élniük!

— Minden más problémát alárendeltünk ennek az ügynek és azért kaptuk azt a szemrehányást, hogy nem gondoskodunk kellőképpen arról, hogy a bevándorló cionisták és a héber nyelv birtokában legyenek. Ezt a szemrehányást indokoltnak tartom, mert sok zsidó van, aki nem beszél héberül, hanem származási országának nyelvén és sokan azt hiszik, hogy ebben a nyelvharchoz a héber esetleg alulmarad. Én azonban biztosíthatok mindenkit, hogy Palesztinában a héber nyelv uralma már kefezett tény és tekintélyt már senki nem tudja megingatni. Az a tény, hogy a bevándorolt zsidók egy része egyideig, mondjuk négy-öt évig más nyelven fog beszélni, ne aláirozzon bennünket. Még az sem volna katasztrófa, ha a zsidó lakosság fele nem beszélne héberül, mert ezen a területen nem a többség hatalma uralkodik, hanem az intelligencia, a muokasosztály hatalma, azé a két osztályé, amely a hébert beszél és amely ezt a nyelvet amugyis hatalomra fogja juttatni. Nincs törvény, amely valakit meggátolna abban, hogy más nyelven beszéljen azonban a héber nyelv presztizsje Palesztinában oly nagy, hogy az ember egy más nyelv használatával, mondjuk a jiddissel, önmagát alacsonyítaná le. Tel-Avivban a soffer még jiddis nyelven sugja a fülébe, hogy mostanában jött ide és szinte szégyenkezve extuzálja magát, hogy még nem tanult meg héberül. A gyűléseken héberül beszélnek és a fiatalok, amely most nevelkedik Palesztinában, ezt a feladatot gyökeresen meg fogja oldani.

A városi kolonizáció előnye

— Sokan azt hiszik, hogy Palesztinában a városok erős fejlődési tempója, amely túlhaladja a mezőgazdasági fejlődést, egykor káros helyzetet fog előidézni. Én ebben nem hiszek. Egyébként, abban az esetben, ha mi eleget teszünk az elvnek, hogy minél több zsidó jöjjön Palesztinába, nem is tudom miért sajnálnánk a fejlődésnek ezt az irányát. A mezőgazdasági kolonizáció sokkal lassabban halad előre, sokkal drágább és Palesztina területében bizonyosfokú elhatároltságra van szorítva. A városok betelepítése azonban sokkal gyorsabban történik, olcsóbb is és valóságban az organizációnak e tekintetben majdnem alig vannak kiadásai, minthogy csakis a chalucokkal és a kolonizációval van elfoglalva.

— Azt szokás állítani, hogy a mostan érkező középosztály a városokban egy természetlen osztályt képvisel és Palesztinába származtatja át a galut minden vonatkozását. Am nézzük meg közelebbről ezt a problémát és kérdezzük meg magunktól, mi

Pann-gyűjtés

kor dr. Paál Árnóke, a kiváló gyűjteményét, képeit fogja a közönségnek művésztérképében, mozgalmi, vagy progresszív, nem a Badko az örökmeke. Képeiben élénk és e képek lyozni őt és skalyozni olyan erős, mint napfény, kérdezi, amikor a Bibliából, vajmikor vihar jön és az Ur nem fékony hangban ó, ha legenda, prottak jalkiál-gásában érződik. nek a kivételes it, a rézkarcait belőle, kihallja sikolyt és látja ben és megreszult arcon, az p láttára, amehelyett és retmetetőben kelással mutatja be rajzaiban benne do sors, mindaz, hat. Olyan gyűjési eseménynél.

művész, akinek ta. Ez a pomtémákkal dolgportrékkal és repel. Kiállítottusztrációit, amolyan nagy felaz egyik hatala következőket sokoldalú... ról látjuk... állana előttünk, néz felénk... részeti muzeum ismerés hangján Pann kiállításá. Azt hiszem, ő a szentírás éremberiséghez...

OL
d és szere.
drogeriákban.
Oradea-M.
Mosse-hirdetés

máj- és...
nt sárga-
a természetes
eserüvizet tel-
Hires orvos-
ncz József-viz
nak elégedve.
drogeriák-
ben 12

jelentősége van a bevándorolt középosztálynak. A középosztály jórésben kisiparos. Ők maguk és gyermekeik közvetlen termelők, gazdasági tapasztalataik és vállalkozási kedvük jussán olyan **egészséges osztály**, amely minden más országban szívesen látott elem volna és így természetesen Palesztinában is az. Nem úgy jönnek Palesztinába, hogy előbb ne informáltatták volna magukat az ottani helyzetről és mihelyt az országba jöttek, nyomban nagy szorgalommal és energiával dolgoznak és olyan értékeket teremtenek, hogy miattuk bizony az aggodalomra semmi ok nincs. A kisiparosok termékeik számára már a városokban találtak megfelelő piacot úgy az arabok, mint a zsidók között, sőt már **Palesztina határain kívül** is. Tel-Aviv gyártmányait Egyiptomba exportálják. Akiknek pedig nem sikerül gyökeret verni a városokban, azok mindenütt az országban találnak munkalehetőséget. Nagyon örövendetes tény, hogy ma már ezrével jönnek hónap-ról-hónapra Palesztinába, akik néhány év múlva úgy a palesztinai városokban, mint a palesztinai falvakban egészen új emberekké alakulnak át.

Szokolov — Plumer kinevezéséről

Munkatársunk ezután az elnökhöz Plumer tábornagy kinevezése ügyében intézett néhány kérdést. A cionista exekutive elnöke ezeket jelentette ki:

— Sok téves véleményt olvastam a lapokban

lord Plumer kinevezésével kapcsolatban. Az igazság egyszerű: **Plumer egy kiváló katona, aki soha életében nem csinált politikát.** Ezért a legteljesebb bizalommal kell fogadnunk őt és okos politikai sakkhúzás volt, hogy szervezeteink kinevezésére alkalmából üdvözölték őt. Az angol kormányok tradícióiban gyökerezik az a tény, hogy az utolsó pillanatig senki sem tudta, hogy kit neveznek ki Sir Herbet Samuel utódjává. Ilyesmit Egyiptommal kapcsolatban is tapasztalhattunk: lord Allenby kinevezéséről az utolsó pillanatig senki sem tudott semmit. **Ha maga Macdonald is lenne gyarmatügyi miniszter, akkor sem szerezhetünk volna korábban tudomást Palesztina kormányzójának kinevezéséről.**

Téves az a felfogás is, mintha az angol kormány a kormányzó kinevezése alkalmával tartozna érintkezésbe lépni a cionista organizációval. A mandátumnak ilyen értelmű rendelkezése nincs. Ha tekintetbe vesszük az angol politika karakterét, amely csak személyeket változtat, de nem változtat politikai matadorokat és elveket, akkor remélhetjük, hogy lord Plumer az angol kormányok Palesztina-politikáját fogja folytatni. Egyebekben nincs kizárva, hogy Sir Herbert Samuel öt év múlva ismét visszatér. Az angol politikai tradícióban gyakran megisméltendő jelenség, hogy a közigazgatás élére ilyen módon visszahívják a régi embereket.

Dr. M. K.

A regáti zsidóság hatvanmillió lejt költött az ukrainai menekültek kitelepítésére

Összeomlott az „Universul” második hazugságára is

(Bucuresti-Bukarest, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Dimineata” mai számában Fildermann doktor tovább folytatja az „Universul” antiszemita cikksorozatának cáfolását. Az „Universul” egyik cikkében azzal vádolta meg a regábeli zsidóság egyik szervezetét, az U. E. R.-t, hogy az ukrainai menekült zsidóknak letelepedési engedélyt szerzett Romániában. Az „Universul” szerint a sziguranca vezérigazgatósága egész halom kitérítetlen tartózkodási engedély őrlepet bocsátott az U. E. R. rendelkezésére, amelynek vezetősége különböző visszaéléseket követett el ezekkel az őrlepekkel.

Fildermann dr. válaszában okmányokkal és statisztikai adatokkal bizonyítja be, hogy az „Universul” állításai szemérmeskedett valótlanságok. Az U. E. R. ugyanis írásos garanciát vállalt arra, hogy az ukrainai menekülteket válogatás nélkül, zsidókat és keresztényeket a saját

költségén eltartja és a saját költségén kitelepíti őket. A regábeli zsidóságnak ez az akciója a kormányközégek állandó ellenőrzése alatt állott és visszaélés egyetlen alkalommal sem történt.

Fildermann mai cikkében dokumentumokkal igazolja, hogy az U. E. R. eddig 41.500 átmenetileg Romániában tartózkodó ukrainai menekültet telepített le **külföldön**. A hivatalos statisztika szerint ma mindössze 3500 ukrainai menekült tartózkodik az országban, akiket szintén külföldre fognak telepíteni. **A regábeli zsidóság az ukrainai menekülteknek külföldre telepítésére hatvanmillió lejt költött el.**

Az összes hatóságok egybehangzó állítása szerint egyetlen ukrainai menekült sem **öt** vissza az ország vendégszeretetével és így egyáltalában nem indokolt az a gáncoskodás, ami a regáti zsidókat ezért a karitatív akciójukért éri.

Megrendszabályozzák a kolozsvári zálogházakat

Miniszeri kiküldött érkezett a zálogházak felülvizsgálására

(Cluj-Kolozsvár, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel Kolozsvárra érkezett Tacit bukaresti inspektor, hogy a kereskedelmi minisztérium megbízásából felülvizsgálja a kolozsvári zálogházak működését. A kereskedelmi minisztérium az inspektort több feljelentés alapján küldte ki a kolozsvári zálogházak felülvizsgálására.

A feljelentések szerint a zálogházak a törvényesen megengedett kamatoknál sokkal nagyobb kamatot vesznek a privát felek részére kölcsönadott összegek után. Hogy mennyire jogosak az erre vonatkozó panaszok, azt a hivatalos vizsgálat fogja majd kideríteni, de tény, hogy a mai válságos gazdasági helyzetben

a zálogházak nem részesülnek abban az ellenőrzésben, amelyre a közönség érdekében feltétlenül szükség volna.

A közönség, amely gyakran utolsó darab nélkülözhető ruháját, vagy még meglevő kis ékszerét viszi a zálogházakba, hogy a megélhetéshez szükséges pénzt megszerezze, teljesen ki van szolgáltatva a zálogházak kénye-kedvének. A feljelentés szerint 60—120 percentet is vettek a kölcsön után, amely olyan uszorkamat, amit nem lehet és a hatóságoknak nem szabad szó nélkül eltűnni. Ha tekintetbe vesszük, hogy a zálogházak által kölcsönadott összegek abszolút biztosítékkal rendelkeznek, a kamatnak nem volna szabad meghaladni a szokásos bankkamatot.

Munkatársunk érdeklődött az inspektorátuson a vizsgálat eredményéről, ahol Tacit in-

spektor bukaresti kiküldött és Mazuchi kolozsvári kereskedelmi inspektor kijelentették, hogy a vizsgálat most van folyamatban és így annak eredményéről még nem tájékozathatják a közönséget.

— A vizsgálatot — mondotta Tacit inspektor — rendkívül megehezíti az a körülmény, hogy a zálogházak az általuk kiadott ugynevezett zálogházi cédulákon nem tüntették fel a felszámított percentet, hanem csak egyszerűen rávezették az átvett tárgyakat, a kölcsönadott összeget és a lejáratit napot. Hogy a jövőben ne történhessenek visszaélések, már is szigorú rendeletet adunk ki arra, hogy a zálogcédulákon ezután tüntessék fel azt az összeget is, melyet kamat fejében a feltől levontak.

Eddig a zálogházak között ugyanis az volt a gyakorlat, hogy a kölcsönadott összegből levonták a kamatot és így a feleknél semmi bizonyító adat nem maradt arról, hogy a törvényesen megengedett 30—35 százaléknál nagyobb kamatot számítottak-e fel és vontak le a zálogházak. Ez az új rendelkezés remélhetőleg meg fogja szüntetni az uszorkádások lehetőségét annál is inkább, mert figyelemztetük az összes zálogháztulajdonosokat arra, hogy amennyiben a legcsekélyebb visszaéléstől tudomást szerzünk, sulyos retorzióval fogunk élni.

A közönség minden biznnyal megnyugvással veszi tudomásul ezt az új intézkedést, amely megadja a lehetőséget arra, hogy a zálogházak uszorája ellen megfelelően védekezni lehessen.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és kénási zsidóság napilapja
Szerkesztők: **Gizskalay János és dr. Marton Ernő**
Felolós szerkesztő **Dr. Marton Ernő**
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap
5685. Szivan 29.
1925. június 21.
Hétfő
5685. Szivan 30.
Rós hóeds
Thamez
1925. június 22.

— Erdélyi zsidó diákok doktorráavátása a párisi egyetemen. Párisból jelentik: A párisi orvosi egyetemen a következő erdélyi zsidó diákokat avatták doktorrá: Diósi Főbusz, Jakab Ervin, Friedmann Gizella, Kardos Miklós és Goldstein Ignác. Diósi Főbusz a kolozsvári diákmenzának titkára volt.

— Mussolini állása se biztos. Londonból jelentik: Az angol sajtó néhány napja igen élénken foglalkozik az olasz politikai helyzettel. A nagyobb londoni újságok azt írják, hogy egy hét előtt az olasz király titkos tárgyalásokat folytatott az ellenzék több vezérével, akiket megkérdezett, hogy milyen feltételek mellett hajlandók résztvenni a kormányban. Mussolini miniszterelnök értesülést szerzett a király szándékáról és még idejekorán megakadályozta a tárgyalások folytatását.

— Tegnap temették el Saligny volt minisztert. Bukarestből jelentik: Saligny volt miniszter temetése tegnap délután ment végbe nagy pompával. Az istentisztelet után Bratianu Jonel mondott bucsubeszédet, hangsúlyozva, hogy Saligny minisztersége idejében az ország érdekeiért sokat harcolt. A közkeletűügyi minisztérium nevében Vaitoianu miniszter bucsuztatta, majd az akadémia nevében Titeca mondott bucsuztatót. A Banca Romaneasca, melynek igazgatósági és alapító tagja volt, Stefanescu vezérigazgató utján mondott bucsut, míg a Banca Nacionala nevében Chiriacescu beszélt.

— Temesváron olcsóbb lett a buzaliszt és kenyér. Temesvárról jelentik: A városi tanács leszállította a buzaliszt és kenyér árát, mert a nagy import következtében a terményekben értékcsökkenés mutatkozott. A városi tanács az új listárákat a következőkben állapította meg: Nagybani eladásnál integrál liszt 13-50, luxus liszt 27-50, főzöliszt 16, félbarna liszt 13-50. Az integrál kenyérliszttben 15 százalék kukorica keverhető és 12 leírú árusítható. Nagybani eladásnál félbarna liszt nem lesz. Kicsinybani eladásnál: integrál liszt kilogramonként 15-50, luxusliszt 27-75, főzöliszt 18 és félbarna liszt 15-50, kilogramonként.

— Bethlen megoperálták. Budapestről jelentik: Bethlen István miniszterelnök tegnap délután a Faszor-szanatóriumban vakbéloperációnak vettette magát alá. Az operáció sikerült. Bethlen nyugodtan viselkedett és az operálás közben cigarettázott. Az orvosok véleménye szerint nyolc nap múlva elhagyhatja a sanatóriumot. Horthy kormányzó a műtét lefolyásáról azonnal jelentést tett magának és azóta is állandóan érdeklődik a beteg állapota iránt. A kormány tagjai öránként hívták fel telefonon a sanatóriumot. Albrecht főherceg az esti órákban személyesen látogatott el Bethlen betegágyához. A miniszterelnök felesége és Bárzy miniszterelnökségi államtitkár az operáció óta nem mozdultak el a beteg mellől. Bethlen az éjszakát nyugodtan töltötte. Közérzete jó, a betegség teljesen normális lefolyású. A miniszterelnököt, betegségének ideje alatt, Vass József miniszter helyettesíti.

— Aradon nyomoznak a Rónainé ügyben. Budapestről jelentik: Rónainé ügyében, aki tudvalevőleg a magyar fővárosban több millárd korona erejéig különböző szélhámosságokat követett el a főkapitányság kiterjesztette a nyomozást Aradra, ahol Rónainé gyakran megfordult és ahol állítólag szintén többeket megkárosított. Rónainé jelenleg az angyalföldi elmeegógyintézetben őszik, mert letartóztatása annyira megviselte idegeit, hogy naponta vannak rohamai.

— Balfour béke jelentik: A Népszó holland tudós emlékeztet arra, hogy az amalyet azoknak add mozgalomban a le fejtek ki. Az ide érnynak, Balfournak, elnöknek ítéltek oda

— Román-magyaráradon. Bukarest Nagyváradon magy melyen az állambizt és a vasutak kiküldt len a két ország k szállítás, az utlevél tatni. Azonkívül szó vetlen vonal közleke

— Cáfolják az tok egyenetlenségé restből jelentik: Egy lent meg, hogy a ki rül az egyesült ellen tétek merültek fel. vezetősége hivatalosa reket és kijelentette, párti j-lölése ügyébe zés áll fenn. A kisez tipárti tagozati elnö nyilatkozatokat tette

— Eljegyzés. manovics Nándor Cs értesítés helyett).

— Pasics állap jelentik: Pasics álla orvosok szerint való holnap megröngt-gene csátanak be senkit.

— Az antiszer gramja. Bukarestb Paul Hiescu bukares letet tartottak az a megállapították nyá ták, hogy minden n alakítanak bukovina vábbá, hogy angusz fognak tartani és hó a „Cuvantul Studen sához szükséges pén

— Cigány inter restből jelentik: Ko rint nagy akció foly kongresszus összehív nacionálét alakítsam nileg angusztusban

* Dolár, angol lei átutalásokat kam és azt évi 32% és Magyarország béke legerősebb és legme Bank Budapest, Alapítási éve 1906.

— Meghalt Te liből jelentik: Teich Wirchof-kórházban hónap óta sulyos sz ugy, hogy a tavaszi részt. Teichmann 57 ban élt, a háboru óta tekinthet vissza. 190 lett, Breszlauban har berlini sakkársaság j sikere azonban az versenyen volt, ahol Marschall, Niemozovic kowert és még sok

— Kiütéses tif ban. A „Lidové N szág több városába tifuszt konstatáltak felhívásban tiltott való felhasználásá dezték fel benne.

— A „Gloww kalandja Bécsber Ronge mulatóban h ridót csapott, a 22- egyikük sem akarta veszték egymás köz tett. Rendőrök lépte szek a rendőröket is a rendőrszobán is ök cios rendőrtisztet. M tőzök a „Glowwot amely néhány nappá reggeli órákban me

Balfour békeérmét kapott. Hágából jelentik: A Népszövetség Békéligája, Srotius holland tudós emlékére, Srotius érmet alapított, amelyet azoknak adnak ki, akik a pacifista mozgalomban a legsikeresebb tevékenységet fejtik ki. Az idei érmet Briandnak, Apponyinak, Balfournak, Adasinak és Ador svájci elnöknek itélték oda.

Román-magyar konferencia Nagyváradon. Bukarestből jelentik: Juliusban Nagyváradon magyar román konferencia lesz, melyen az állambiztonsági hivatalok, a vámok és a vasutak kiküldöttjei vesznek részt és amelyen a két ország közötti teher- és személyszállítás, az utlevélkérdéseket fogják megvitatni. Azonkívül szó lesz arról is, hogy közösen vonal közlekedjen a két ország között.

Cáfolják az egyesült ellenzéki pártok egyenlenségéről szóló híreket. Bukarestből jelentik: Egyes lapokban az a hír jelent meg, hogy a kisenevi szenátorválasztás körül az egyesült ellenzéki pártok körében ellentétek merültek fel. Az egyesült ellenzéki párt vezetősége hivatalosan megcáfolta ezeket a híreket és kijelentette, hogy Alexandri parasztpárti jelölése ügyében a legteljesebb megegyezés áll fenn. A kisenevi parasztpárt és nemzeti párti tagozati elnökök is hasonló demontáló nyilatkozatokat tettek közzé.

Eljegyzés. Schwartz Rózsika és Nachmanovics Náador Cluj jegyzek. (Minden külön értesítés helyett).

Pasics állapota válságos. Belgrádból jelentik: Pasics állapota komolyra fordult. Az orvosok szerint valószínűleg rákbaja van és ezért hónapok megrönggzenezik. A beteghez nem bocsátanak be senkit.

Az antiszemita diákok nyári programja. Bukarestből jelentik: Szerdán este Paul Iliescu bukaresti ügyvéd lakásán értekezlet tartottak az antiszemita diákok, melyen megállapították nyári programjukat. Elhatározták, hogy minden megyében pandurkerületeket alakítsanak bukovinai mintára. Elhatározták továbbá, hogy augusztusban nagy kongresszust fognak tartani és hogy erős akciót indítsanak a „Cuvantul Studentesc” újra való megindításához szükséges pénzalap előteremtésére.

Cigány internacionálé alakul. Bukarestből jelentik: Konstantinápolyi jelentés szerint nagy akció folyik egy nemzetközi cigánykongresszus összehívására, hogy cigány internacionálé alakítsanak. A kongresszus valószínűleg augusztusban lesz Konstantinápolyban.

Dollár, angol font, sweiczi frank és román lei ártalmat okozó folyószámlára elfogad és azt évi 32% és 36% között kama oltatja Magyarország békebeli legtekinélyesebb, tőkelegetősebb és legmegbizhatóbb bankja: a Róth-Bank budapesten, VI., Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve 1906.

Meghalt Teichmann sakkmeister. Berlinből jelentik: Teichmann, a világhíri sakkmeister, a Wirohof-kórházban meghalt. A mester már négy hónap óta súlyos szív- és vesebajban szenvedett úgy, hogy a tavaszi nagy versenyeken sem vehetett részt. Teichmann 57 éves volt. 1892 óta Angliában élt, a háború óta Svájcban. Sok szép sikerre tekinthet vissza. 1902-ben Montecarlóban negyedik lett, Breszlauban harmadik, 1907-ben megnyerte a berlini sakkverseny jubileumi versenyét. Legnagyobb sikere azonban az 1911-ik évi karlsbadi nagy versenyen volt, ahol legyőzte Rubinstéint, Schöchtert, Marschallt, Niemzovicsot, Vidmart, Aljechint, Tartakowert és még sok más elsőrangú mestert.

Kiütéses tifusz van Északcsehországban. A „Lidové Noviny” szerint Északcsehország több városában számos esetben kiütéses tifuszt konstátáltak. Az ervenici városi hivatal felhívásban tiltotta Bele-folyó vizének ivásra való felhasználását, mert tifuszbacillustokat fedeztek fel benne.

A „Glowworm” matrózainak éjjeli kalandja Bécsben. Bécsből jelentik: A Moulin-Rouge mulatóban három angol tengerész nagy dárídót csapott, a 224 schillingnyi számlát azonban egyikük sem akarta kifizetni. Emiatt azután összeveszték egymás közt, amit parázs verekedés követte. Rendőrök léptek közbe, de az angol tengerészek a rendőröket is alaposan helybenhagyták. Sőt a rendőrszobán is ököllel támadták meg az inspekción rendőrtisztet. Megállapítást nyert, hogy a matrózok a „Glowworm” angol naszádhoz tartoznak, amely néhány nappal ezelőtt Pozsonyban járt. A reggeli órákban megjelent a rendőrségen az angol

Amundsen újabb északsarkí expedíciót tervez

Oslo, junius 20. Amundsen táviratot küldött a norvég külügyminisztériumnak, amelyben közli, hogy százhatvan ezer négyzetkilométer átrepülése után nem pillantott meg száraz földet. Egyben bejelenti, hogy hazaérkezése után három hétre megegyezszen megkísérli, hogy az Északsarkon leereszkedjék.

naszád parancsnoka és kérte a letartóztatottak szabadonengedését. Kilátásba helyezték, hogy a magáról megfellekedezett tengerészeket szigorúan megbüntetik. A tengerészek utólag kiegyenlítették az éjjeli mulatság számláját is.

* Dollár, angol font, sweiczi frank, román lei készpénzt magyar mezőgazdálnak, a magyar gyáriparban és árukereskedelemben heti 3/4% kamattal gyümölcsöszteti Magyarország békebeli legtekinélyesebb, tőkelegetősebb és legmegbizhatóbb bankja: a Róth Bank Budapesten, Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve 1906.

Nem cserélt gazdát a „Szózat”. Budapestről jelentik: Zsilinszky Endre nemzetgyűlési képviselő a „Szózat” tulajdonosainak nevében nyilatkozatot tett közzé, amelyben a legkategorikusabban megcáfolja azt a hírt, hogy a „Szózat” gazdát cserélne és Klebersberg kultuszminiszter kezébe került volna. A „Szózat” továbbra is megmarad intranzigens keresztény lapnak, — mondja Zsilinszky — inkább megszűnik, de nem változtat politikai állásfoglalásán.

Egy jó Amundsen-vice. Most, hogy Amundsen végre élve előkerült, előbujtak az Amundsen-vicek is.

Amikor Amundsen visszaérkezett a Spitzbergákra, az élébe küldött mentőakció vezetője rákiáltott:

- Hol voltál ennyi ideig?
- Csak itt a sarkon — felelte Amundsen.
- Es mit csináltál?
- „Bifou“-féle kivonatból készült kölnivel locsoltam magam, melyet Kolozvávrról hozattam a Róssa Royal drogériából (fóter 26).
- Na és?
- Kitűnő illatától annyira elbódultam, hogy 26 napig elfelejtettem hazajönni.

Costa Foru feljelentette az „Univer-sul“-t távirattitok megsértéséért. Costa Foru tegnap megjelent az ügyészségen és feljelentést tett, hogy azt a táviratot, amit ő kapott és amelyet neki csak nyolc órákor kézbesítettek, az „Univer-sul” már hat órákor leközlötte. Costa Foru egyébként a „Dimineata”-ban nyíltan felszólítja Stelian Popescut, hagyjon fel az ellene indított rágalmazási hadjárat-tal, mert különben kénytelen lesz megtenni a szükséges rendszabályokat.

A hadikárok megtérítése. Bukarestből jelentik: Az a bizottság, amely a hadikárok megtérítésére előirányzott 250 millió lej felszámolásra van megbízva, csütörtökön ülést tart Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnöklété alatt. Két felfogás ualkodik a bizottság tagjai között. Az egyik az, hogy a felszámolás a múlt évihez hasonlóan történjék, a másik szerint azokat a területeket kell elsősorban kártalanítani, amelyek hadszínterek voltak és így az ágyú és bombarobbanások révén szenvedtek károkat. Bratianu Vintila az utóbbi felfogás álláspontját képviseli.

A román posta autonómiájáról tárgyalnak. Bukarestből jelentik: A postaügyi vezérigazgatóságnál a posta autonómiájáról szóló javaslatot készítik elő. A javaslat alapja megegyezik a vasúti autonómiáról szóló törvényjavaslattal.

Sztambul titokzatos sikatoraiába vezet el bennünket Ben Ami „Európától—Ázsiáig” című új könyve. Amatőrpeldányok, a szerző és Henry Barbusse, az előszóíró aláírásával 125 lejért már kaphatók az Uj Kelet könyvosztályánál.

A Lómáan Akkó Aradra tette át székhelyét. A Czur-Salom Korlátolt Felelősségt Szövetkezeti Társaság, Haifa erdélyrészi irodája ezután értesíti t. ügyfeleit, hogy irodáját, Cluj Str. Radu 9. alól junius 16-ikán Arad, Boulv. Regina Maria 18. sz. (Dr. Singer Jenő ügyvédi irodája) helyezte át. Kérjük t. ügyfeleinket, hogy mindennemű megkeresésükkel aradi irodánk címére forduljanak. Cím: Czur-Salom, Arad Boulv. Regina Maria 18. (Dr. Singer Jenő ügyvédi irodája). Együttal értesítjük t. ügyfeleinket, hogy mindennemű befizetéseket és átutalásait továbbra is a Marmorosch, Blank & Comp. bankház cluj-i fiók-jánál vezetett „Lómáan Akkó” című folyószámlánkra eszközöljék.

Bratianu miniszterelnök Karlsbadba megy üdülni. Bukarestből jelentik: Illetékes helyen közlik, hogy Bratianu Jonel, miután a király külföldről visszaérkezett, Karlsbadba utazik egyhónapos kúrára.

Ősszel rendezik a köztisztviselők fizetését. Bukarestből jelentik: A köztisztviselők fizetésének összhangzásba hozó bizottsága Bratianu Vintila elnökletével ülést tartott. A tanácskozások folytak anélkül, hogy végleges határozatot hoztak volna. Bratianu Vintila kijelentése szerint őszre feltétlenül elkészül a javaslat, amely a tisztviselők fizetéseket egységesíti.

* Dollár, angol font, sweiczi frank, román lei készpénzt kihelyezi budapesti bérházakra és magyarországi mezőgazdasági nagybirtokokra I. helyű jelzálogbiztosítékkal és 32% kamattal Magyarország békebeli legtekinélyesebb, tőkelegetősebb és legmegbizhatóbb bankja: a Róth-Bank Jelzálog-Osziálya, Budapesten, VI., Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

Női állások elnyerésénél legjobb ajánlólével egy bájos, üde arc. Könnyen megszerzhető a dr. Biró-féle Havasi Gyopár-Crém használatával. Hatása biztos. Főraktár: dr. Biró gyógyszerár, Cluj.

Egy „leépített” igazgató, gyáros és kereskedő naplója. Ezen cím alatt van összefoglalva és állandó rovatként feldolgozva az egész erdélyi és bánági közgazdasági élet minden fázisa és riportszerű eseménye a „Pénzvilág” közgazdasági folyóiratnak minden hó elsején megjelenő számában. Az érdekesítő és változatos tartalom, de mindig izléses stílusban megírt folytatásos cikksorozat, mint egy élő szíjáték jelenik meg az olvasó előtt. Szerkesztőség és kiadóhivatal: „Pénzvilág” Oradea-Mare Strada Jókai 17. Telefon 9. Mutatványszám díjtalanul.

Léteerdeke minden hitelezőnek, hogy mielőtt kihitelezést eszközölne, egy pontos információs birtokában legyen. A Gyáripar Hiteltudósító Románia és az utóállamok legnagyobb információs irodája gyors, precíz, megbízható és lelkiismeretes tudósítást nyújt a világ bármelyik államából. Okvetlen kérjen egy próba-tudósítást. Gyáripar Hiteltudósító Temesvár, Postafiók 34.

Orvosi hír. Dr. Egel Dező, az alba-juliai Poliklinika volt orvosa és a kolozsvári gyermek-klinika volt gyakornoka, rendel Alba-Julian, Str. Grigorescu 5. sz. alatt.

Nagy

harisnyavásár

melyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	25
Flohr-harisnya minden színben	53
Muszlin harisnya divat minden színben	69
Cérna-muszlin minden színben	98
Selyemfátyol harisnyák minden színben	125

BLATT

FÓTER 13

Divatkönyvekben és kőtőtárakban óriási választék!
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

Zinovjev Marokkóról

London, junius 20. Moszkvai jelentés szerint Zinovjev a harmadik Internacionálé ülésén kijelentette, hogy a marokkói események csak előfutái a nagyobbszerű konfliktusoknak, amelyek már legközelebb ki fognak törni. Zinovjev szerint a Közkelet bolsevizálása csak hetek kérdése.

KÖZGAZDASÁG

Módosítani akarják a kereskedelmi- és ipar-kamarák reorganizálásáról szóló törvényt

A kamarák intervenciója a szavazatról szóló szakasz megváltoztatása érdekében

(Bucuresti-Bukarest, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelmi és ipar kamarák reorganizálásáról szóló törvény szerint, mint ismeretes csakis azoknak van szavazati joguk, akik fel tudják mutatni az állampolgársági livretot. Miután Erdélyben és különösen Besszarábiában igen sok olyan kereskedő és iparos van, akinek még nem lehet kézébe az ilyen igazolvány az ország kereskedelmi kamarái felkérték a bukaresti iparkamarát, hogy intervencionáljon a kereskedelemügyi miniszternél a törvény vonatkozó szakaszának enyhítése érdekében.

Niculea Rietz a bukaresti kamara titkára tegnap éppen az ügyben felkereste Tancred Constantinescu kereskedelemügyi minisztert és memorandumot adott át, melyben felsorolja ezeket a sérelmeket és előszóval is megkérte a törvény módosításra.

Tancred Constantinescu miniszter válaszában kijelentette, hogy most még nem adhat végleges választ, először tanulmányozni fogja a memorandumot és azután dönt ebben a kéreásban. A „Cuvantul“ úgy van értesülve, hogy az intervenció dacára a törvényen nem történik változás.

Elcsendesült a párisi valutapánik

Megint biznak a francia frankban

(Páris, június 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden hírt adtunk már arról, hogy az elmúlt hét folyamán valutapánik tört ki a párisi tőzsdén. Ezt a vihart most csend követte, mert a francia frank nemzetközi helyzetét valamivel jobban itélik meg. A dollár, mely jóval 20, sőt 21 frank fölé ugrott, leesett 20-20¹/₂-re, a font pedig, mely leírhatatlan izgalom közepette 102.2-re emelkedett, visszaesett 100-ra.

A párisi tőzsdén a valutapiac átalakulása 2 óráig tartott. Igaz, hogy ehhez a francia kormány hivatalos falragasza volt szükséges, de a cél mégis el volt érve. A legviharosabb hosszú, mely alkalmas lett volna arra, hogy pánikot okozzon, hirtelen csendes és nyugodt tőzsde váltotta fel. Ez a nyugalom egész héten át tartott s az angol valuták hirtelen ugrása nem okozott többé általános izalmat. Az értékpapírpiacon, a valutapiac megnyugvásával egyidőben, megerősödött és a hangulat itt is bizakodó. Az a napi félpontos kilengés, amit a dollár az utóbbi időben mutat, sok ugyan az értékpapírpiacon, de lassan hozzászokik mindenki a nagyobb árfolyamhullámzásokhoz és a valutapiac árfolyamhullámzásait nyugodtabban fogják fel. A hangulat általában bizakodó, nemcsak a tőzsdéken, hanem a közönség körében is.

Az a hír, hogy a szeptemberben 8300 millió államkincstári bomból csak 3500 millió kerül bemutatásra, rendkívül jó hatást keltett, az emberek ismét reménykednek és biznak.

A francia közgazdasági sajtó szinte egyöntetűen támadja az „assainissement anglo-saxonne“-t. Állandóan olvashatók tudósítások a lapokban azokról a pusztításokról, amit a szanálás csinált Németországban, de különösen Ausztriában. Ezek a cikkek részletesen leírják a szanált országok helyzetét, a pénznélküliséget, az Angol Bank és a dollár egyeduralmát.

Kisenevben lesz a román városok kiállítás. Bukarestből jelentik: A városok szövetsége Bukarestbe tervezett kiállítását elmarad. A kiállítást Kisenevben fogják megrendezni az ottani mintavásárral kapcsolatosan. A közlekedésügyi miniszter úgy az utazók, mint a szállítók részére nagy kedvezményeket biztosít.

Őszre szabadabbá teszik a magyarországi devizaforgalmat. Budapestről jelentik: Dr. Popovics Sándor, a magyar Nemzeti Bank elnöke, ma nyilatkozatot adott a budapesti sajtónak a bank jövő programjáról, a valuta és devizaforgalom szabadatételéről és az új magyar pénzegység bevezetéséről. Popovics kijelentette, hogy a valuta- és devizaforgalom teljes felszabadítása küszöbön van, és ha valami közbe nem jön, az őszi hónapokban keresztül fogjuk vinni. Mindenesetre sok függ a terméstől. Ha jó termés lesz, akkor sok kérdés fog kedvezően megoldódni, így a valuta és a deviza felszabadításának kérdése is. A valuta- és devizafelszabadítással kapcsolatban a Nemzeti Bank tevékenysége nem fog csökkenni, mert a pénzügyi állandósításának megóvása a bank feladata lesz. A valuta- és devizaforga-

lom felszabadítása valószínűleg együtt fog járni az új pénzügyi bevezetésével. E pillanatban a helyzet az, hogy az összes szakkörök a kormánnyal az élén vitatják azt a kérdést, milyen pénzügyi volna a legmegfelelőbb. A vita a kisegység és a nagygység között folyik, de úgy hiszi, hogy végeredményben mégis az osztrák schillingrendszer mellett fognak dönteni az illetékesek.

Egyezményt kötöttek az elektromos cikkek árusításával foglalkozó nagykereskedők. A romániai elektromos cikkek árusításával foglalkozó nagykereskedők hosszabb tárgyalások után egyezményt kötöttek. Az egyezmény célja a hitelezési feltételek szabályozása és a rosszul fizető adósok elleni védekezés. Az egyezményhez az összes jelentékenyebb erdélyi és bánági cégek csatlakoztak. Kolozsvárról a Noris, Elektromosgyár, Erdélyi Csillárraktár, Alexi és Vass, Porzoltó Oszkár cégek. Temesvárról pedig Dura, Universul, Electrica, Phoebus, Hirschl és Társa cégek.

A kormány nem ad pénzt a CFR-nek kocsik javítására. Bukarestből jelentik: A zárt kocsik kijavítása 130 millió lej költséget igényel, mely összeget azonban a kormány nem hitelezte a közlekedésügyi miniszternek. A sajtó emiatt aggodalommal tekint az őszi gabonaszállítások elé.

Megint javul az olasz lira. A milánói kifizetés, amely még június 15-én 20 centimes körül jegyzett, 19.75-ig, majd 18.75-ig ment vissza Zürichben. Ezzel a lira azt a mélyponthoz érte el, amelyen az osztrák-magyar korona 1919 év közepén állott. Május elsején még 21.28 centime-ot ért a lira, május 20-án 21 alá esett és június 17-én lépte át az egyötöd frank vonalát. Egy hónap óta a lira 10 százalékos veszített értékéből, holott de Stefani olasz pénzügyminiszter éppen ez időközben terjesztette be a deficitmentes költségvetést. A pénzügyi expozé három héttel ezelőtt néhány napig szilárdítólag hatott a lírára, azonban tartósan nem sikerült azt alátámasztani, bár a mai 19.37.50-es zürichi jegyzés újabb javulást mutat. Az olasz lira esése — hivatalos vélemény szerint — teljesen indokolatlan. A pénzügyminiszternek a Banca D'Italia igazgatójával folytatott tanácskozásán megállapították, hogy Olaszország fizetési mérlege kitünő és ezért bizakodóan tekinthet a lira értékelése elé.

A magyar-görög kereskedelmi szerződés feltételei. Budapestről jelentik: A magyar kereskedelemügyi miniszter ma terjesztette a nemzetgyűlés elé a Görögországgal legutóbb Bécsben kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot. Az egyezmény kölcsönösen biztosítja a legnagyobb kedvezményt, még ha Görögország új tarifát alkotna is. A magyar dohányjövődék kötelezettséget vállalt 10 vagon görög dohány megvásárlására, amelyből 10 vagonnak a régi görög királyság területéről kell származnia. Ezenkívül Magyarország Görögország érdekében 12 aranykoronára szállítja le az aprósóló vóját. Az egyezmény a ratifikálás után 10 nappal lép életbe, hat hónapra szól. Amennyiben három hónappal a lejárat előtt nem mondják fel, hallgatólagosan meghosszabbítottnak tekinthető.

Hiteftudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaségekről, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteftudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág“ országos hiteftudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TŐZSDE

Június 20-án

A lej: Zürichben 237.50, Párisban 9.70, Budapesten 326.

Kolozsvár. A mai napon szilárd volt a devizapiac. Élénk kereslet mellett a következő árfolyamokon történtek kötések:

Bécs 30.50—30.70, Prága 6.44—6.48, Budapest 325—326, Páris 10.35—10.40, Zürich 42.35—42.45, Newyork 216.00—218.00, London 1060—1065, Milánó 8.25—8.30.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 122.62—122.62, Amszterdam 206.60—206.60, Newyork 514.88—514.88, London 2503.00—2503.00, Páris 2435.00—2432.00, Milánó 1937.50—1937.50, Prága 1525.00—1525.00, Budapest 72.55—72.55, Belgrád 897.50—897.50, Bukarest 240.00—237.50, Varsó 99.88—99.83, Bécs 72.55—72.55.

Bukarest. Devizák: Páris 10.42, Berlin —, London 10.73, Newyork 217.50, Milánó 8.25, Zürich 42.50, Bécs 30.50, Prága 6.48, Budapest 30.50.

Bukarest. Valuták: Napoleon 820, német márka 52.50, leva 1.50, török lira 115, font sterling 1055, francia frank 10.90, svájci frank 42.25, olasz lira 8.40, drachma 3.70, dimár 3.75, dollár 216.25, lengyel forint 41.50, osztrák shilling 31.50, magyar korona 31.50, cseh korona 6.42 belga frank 10.50, holland forint 87.00

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt
rőfös és női divatáru üzletünket **teljesen feloszlatjuk** és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett **gyári áron alul kiárusítjuk.**

Lőrincz és Tóth

Gluj, Piața Unirii (Főter) 8. szám.

Berendezés eladó **Berendezés eladó**

A Haggibb feikérik, hogy a Park-kávészároglyüjenek össze.

A Vasasok sasok jövő vasárjátsszanak a Török

A VAC nyá bonyolítja le. I hirt adtunk, Prág híru DFC-vel fog mennek, hogy a jövet Kassán játs Zagrábba mennek Gradjansky ellen.

Július 1-én NAC—Szatmár zést. A nagy por július 1-re tüzte közést valószínűleg

AMTE—Hag után 6 óras kezd két csoport ezutta több elsőrangú ors közöttük a Palink és mindvégig élvez

Osztrák te vendetes dolog, ho többi sportágakban földdel. Bukaresti városi tenniszszók dégszereplésre az vendégül. 27, 28, rendkívül érdekes a román színeket man, Panlif képv

Rövi

Az MTK holn sén történik meg eseh atleták indú osztrák gárdából M a csehek közül a ditja: Rinkát, a Sindlert középtávfi Holnap lesz Berlin seny, amelyről n hogy Európa-bajno szereplését biztosít például ilyen mező Houben, Geró. A atlétái is résztves magyar válogatott állították össze: Z

A 19 év

kon

a fő

Megn

M

SPORT

A Haggibbor első csapatának tagjait felkérlik, hogy ma vasárnap délben tizenkettőkor a Park-kávéház emeleti helyiségében értekezletre gyűljenek össze.

A Vasasok Nagyváradon. A budapesti Vasasok jövő vasárnap és szombaton Nagyváradon játszanak a Törekvés, illetve a NAC ellen.

A VAC nyári turáját három hét alatt bonyolítja le. Pozsony után, melyről tegnap már hírt adtunk, Prága lesz az állomásuk, ahol a világhírű DFC-vel fognak játszani. Azután Brűnnbe mennek, hogy a Blue Star-ral mérkőzzenek. Visszajövet Kassán játszanak két mérkőzést és azután Zágrábba mennek két mérkőzésre a HASK és a Gradjansky ellen.

Julius 1-én játszik le a megsemmisített NAC—Szatmári Törekvés bajnoki mérkőzést. A nagy port felvert mérkőzés újrajátszását július 1-re tűzte ki a nagyváradai szövetség. A mérkőzést valószínűleg kolozsvári bíró vezeti le.

AMTE—Haggibbor mérkőzés lesz ma délután 6 óras kezdettel a sétatéri sporttelepen. A két csoport ezuttal találkozik először. Az AMTE-nek több elsőrangú országos válogatott játékos van, így közöttük a Palinkás és az Auer fivérek. Izgalmas és mindvégig élvezetes játékra van kilátás.

Osztrák teniszesezők Bukarestben. Örvendetes dolog, hogy Románia a futballon kívül a többi sportágakban is keresi az érintkezést a külfölddel. Bukaresti tudósítónk jelentése szerint a fővárosi teniszesezők e hónap végén négynapos vendégszereplésre az osztrák teniszesezők legjavát látják vendégül. 27, 28, 29 és 30-án folynának le a rendkívül érdekesnek ígérkező versenyek, melyeken a román színeket San-Galli, Dr. Lupu, Rosetti, Roman, Panlief képviselik.

Rövid külföldi hírek:

Az MTK holnapi nemzetközi atlétikai mérkőzésén történik meg először a békekötés óta, hogy cseh atléták indulnak Budapesten. Az MTK az osztrák gárdából Mahot és Kántort kötötte le, míg a csehek közül a Sparta következő 3 bajnokát indítja: Rinkát, aki joformában levő sprinter, Sindlert középtávutót és Kosceket hosszútávutót. — Holnap lesz Berlinben az a hatalmas atlétikai verseny, amelyről már hónapok óta úgy beszélnek, hogy Európa-bajnokság, amelyre 50 külföldi atléta szereplését biztosították. A 100 méteres síkfutásban például ilyen mezőny startol. *Paddock, Murchison, Houben, Gerő.* A versenyen a budapesti KAÖE atlétái is résztvesznek. — Az északi turára induló magyar válogatott csapatot a következő játékosokból állították össze: Zsák, Amsel, Vogl II., Vogl III.,

Pesovnyik (BEAC), Kleber, Nádler, Fried (BAK), Remay III., Takács, Orth, Opata, Winkler, Jenny. — A cseh—magyar válogatott mérkőzés időpontját most állapították meg hosszas tárgyalások után október 11-ben. A revansmérkőzés a jövő év áprilisában lesz Budapesten.

Ha művészi kíváncsi vagy, vas- vagy réz- butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg **SZÉKELY ÉS RÉTI** **RENDELVEZÉSI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS.** butorterméit, asztalosok furniárszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Lebovits Béla

huscsarnok és szalámigyára
Cluj, Str. G. Barițiu 8. - Telefon 354.

(volt Malom-u.) Ajánlja elsőrendű szalámi gyártmányait legolcsóbb napi árban. Postai megrendeléseket pontosan eszközök. Viszonteladóknaak nagy árkedvezmény. Friss libaszir bármilyen mennyiségben kapható. Árjegyzék és **קנין** kívánatra ingyen.

Vaságyakat kórházak és intézetek részére, üzleti acél- redőnyöket, gépes **napellenzőket**

és **önműködő épület és műlakatos munkákat legolcsóbban szállít**
Izsák Antal lakatos, Cluj,
Str. Gh. Barițiu No 12. (volt Malom-utca)
R. Mosse 1211

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb nővényzsírt, mert ez tisztá, egészséges és kiadós!

Főtisztelendő **Fuchs Benjámín nagyváradai főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.**

Képviselei: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Juliu Maiciu 8. Telefon 1-18.

A 19 év óta fennálló

Ll. 3789

konyhafelszerelési üzletünket

a Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi-u.) 23 sz. alá, a Demokratia-szálloda volt helyiségeibe

a főpostával szembe helyeztük át.

Teljes konyhafelszerelések. Ajándékoknak alkalmas zománcedény, üveg, porcellán és evőeszközök a legjutányosabb árakban.

Megnyitási hónapban 10% árengedmény

Ingyen megtekintés vételkényszer nélkül.
Külön engros osztály.

MOSKOVITS & Co.

Bucuresti LUTHER söresarnok megnyilt (Széchenyi-tér) 18. A Tornavivódával szemben

Eau de Cologne

Kapható minden szakbavágó üzletben.

Tennisz nadrág, luster sacco, vászon ruhák

Neumann M.

cég

Cluj, Piata Unirii No 14.

Jégszekrények

nagy választékban kaphatók

Grünwald Jakob

bádogáru üzemében,
P. Mihai Viteazul 13.

Szíves tudomására hozzuk nagyrabecsült vevőközönségünknek, hogy

ékszer- és óra-üzletünket

áthelyeztük Piata Unirii 17 sz. alá (volt Sipos üzlethelyiségebe a sarkon). Kérjük további szíves pártfogásukat
Dietrich és Stössel
ékszerészek

Pályázat

Az Aiud (nagyenyedi) aut. ort. hitközségnél egy mesgiach husfelügyelő, pénzbeszedő samesz, II-ik metszői állás töltendő be.

Megkivántatik a pályázóól 3 elismert ort. rabbi által kiállított kabulával rendelkezzen, működési bizonyítvány másolatban küldendő be, életkor, családi állapot a kérvényben feltüntetendő. Pályázók csak román állampolgárok lehetnek, javadalmazás megegyezés szerint. Utiköltségre csak meghívottak tarthatnak igényt.

Pályázatok f. év július hó 15-ig beküldendő az elnökhöz.

Aiud, 1925 június 15.

Israel Herman,
jegyző.

Fenichel Lázár,
elnök.

Írdessen az Uj Keletben!

APRÓHIRDETÉSEK

Puhafa
szakmában, erdőkezelésben, raktárkezelésben, fűrésznél, anyagterkezelésben, anyagraktárnál, valamint irodában jártas tisztviselő állást keres jó bizonyítványokkal, Ganz János, Poieni de sub Munte, Maramaros.

Gyapjút, legmagasabb rapi aron vásárol Jac. Lövy, Sibiu. 9254

Fizetünk
minden hirdetett árnál **magasabb árt** valódi **keleti gyöngyökért, briliánsokért és gyémánt ékszerekért**, arany, ezüst és platinát, valamint régi műfogakat **világpiaci áron váltók be**. Ezüst dísz tárgyakat és arany ékszereket a legjutányosabban árusítok **VÁZSONYI - Cluj** Reg. Ferdinand 17. Transsylvania - szálloda épületében.

Belváros legjobb helyén két nagy utcai szoba üdönék, üdületnek vagy üzletnek kiadó. Cím a kiadóban.

Portálos üzlethelyiség azonnal kiadó. P. Mihai Viteazu 29. (Sáchenyi-tér) 9275

Weiss Áron főkantor
és más lemezek, valamint **VOX hangkészülékek** **Triska I.** zongoragyakrattár, Cluj, Str. Saguna 14

1

Széchenyi-tér mellett nagy cemenetett pince kiadó. Értekezni Weinstein, Malcom u. 10.

Szeszgyári kukoricamoslék június - augusztusra eladó. Cím: Fried Ignác Sighisara. 9271

Egy ügyes, intelligens leány, ki a román nyelvet tökéletesen bírja, alkalmazást nyújt Weisz Siegfried, kaap- és ürdivat üzletében, Calea Regele Ferdinand 6. 9274

Tengerit
vagonvételben szállít Reiter Frigyes, Timisoara, Str. Janca Vacarescu 1. 9148

Hofmeisterstelle
(Erzieherposten) a t. Mediziner mit au. gebreiteten talmudischen Kenntnis-en, beherrscht tüchtig die hebräische, deutsche, rumänische, ungarische, französische Sprache, besitzt langjährige Erfahrungen auf dem Gebiete der rumänischen Mittelschulprüfungen. Gesetstraue Familie Erwünscht. Rosentorg, Wien, Förstergasse 10-14. 9278

HUNWALD
Üvegcsiszoló és tükrőgyártó. Táblatüveg raktár és üvegozói vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása 1007

Üvegesszék a szakma minden ágában járta-sak felvetetnek Ausländer Lajos üvegnyakkereskedés, Cluj. 9276

Raktárhelyiségek
kiadók, iroda, raktár, gyárhelyiségek alkalmas, Str. Tudor Vladimirescu 17. (Mikes Kelemen). 9277

Most érettségizett kereskedelmi végzett fiatalon bert **gyakornokul** keresünk. Irásbeli ajánlatok "Vasszorgalm" jelíggel a Radiohoz küldendők, Cluj, Str. Regina Maria 2a.

Eladó régi és új abiakok, ajtók, téglák, cserép, kapu és huszméteres új kerti öntöző. Király-utca 45.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

A jövő évi bérlet. Mint minden évben, úgy most is, már az idény utolsó hetei ben meghirdeti a színház a jövő évi bérletet. A bérlet-beosztás pontosan ugyanaz lesz, mint a tavalyi: 70 premier-bérlet, 70 A napibérlet és 70 B napibérlet. A bérletbeosztások szeptember első napjaiban kezdődnek és a 10 hónapig tartanak. Az idei évad bérletének helyét e hó 27-ig tartja fenn a titkári hivatal 28-tól kezdődőleg az új jelentkezők igényeit is ki fogja elégíteni a színház. Bérletet naponta 10 óra 1 óráig és este 6 óráig 9 óráig lehet.

Halló Amerika. A végfelé járó ezeeon felvillanyozó szenzációját hirdeti a műsor: A jövő het csütörtöki estéjén be fogják mutatni a Halló Amerika című nagyvadású, szemképrázató operettrevüt. Valóságos álomország lesz ezen az estén a színpad. Az új felfogások gépezete boszorkányos meglepetésekkel fogják szolgálni, a pazarfényű díszletek bámulatba fogják mindenkit ejteni a 300 új toalette magával fogja ragadni a közönséget. Táncok, énekek és felvonulások terka változatos sága fogja szórakoztatni a közönséget, A Halló Amerika 17 képből áll s mindegyik képe egy-egy új meglepetés lesz. A nagyváradi színtársulat egész operettegyüttese (59 tag) jön át s magukkal hozza a díszleteket, gépezeteket, kosztümöket. A Halló Amerika csütörtök 1 kezdődőleg minden este felmúlt helyarákkal kerül színre Szombaton és vasárnap délutáni előadásoként is a Halló Amerika kerül színre és pedig a szokásos reodés helyarákkal. Jegyek már most az összes előadásokra vált haók.

A drámai együttes bucsuja. A drámai társulat 6 hetes szünetje e hó végén kezdődik meg. A szünet előtt az utolsó drámai előadás kedden lesz, amikor az óriási sikerű Csirkefogó kerül harmadszor színre

A madarász reprize Kolbzy Ildikóval. Rendki ül érdekes operettepriz lesz szerdán este a színházban. Zeller régi, híres, nálunk évtizedek óta nem adott operettje, a Madarász fog teljes-n új sz-reposztással s új betanulással színre kerülni. A fejedelményt vendégként Kolbzy Ildikó fogja játszani, skinek ez lesz a bucsufellépése. Postás Milaa Neményi Lili lesz, Adelaide Aldor Julisaa, a madarászt Réthely, Sz niszló Takács Mihály, Csörzsr báró Leövey, a professzorok Bányász és Bérczi lesznek. A madarász premierbérletten kerül színre. Ez lesz az idei évad utolsó premierbérlet előadása.

Magyar Színház heti műsora
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Jubászegény, szegény juhászegény (Lérsékelt helyarákkal, sorozat 257)
Vasárnap d. u. 6-kor: Buzakalász (Ujdonság, 3-adszor, leszállított helyarákkal, Táray Ferenc vendégjátékával, sorozat 258)
Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Hamburgi menyasszony (Kolbzy Ildikó vendégjátékával, napi-bérlet 138 sz. B, sorozatszám 259)
Hétfő: A hermelinés nő (Kolbzy Ildikó vendégjátékával. Napi bérlet 139 sz. A, sorozat 260)

Kedd: A csirkefogó (A drámai együttes bucsuja a szünet előtt. Utolsó esti bérlet 140 sz. B, sorozat 261)
Szerda: A madarász (Kolbzy Ildikó bucsufellépése, operettepriz, utolsó premierbérlet 70 sz., sorozatszám 262)
Csütörtök: Halló Amerika! (Operettrevü-ujdonság először. A nagyváradi színtársulat operett-együttesének vendégjátéka, felemelt helyarákkal, sorozatszám 263)
Péntek: Halló Amerika! [2-odszor, a nagyváradi színtársulat operett-együttesének vendégjátéka. Felemelt helyarákkal. Sorozat 264)
Szombat d. u. fél 4-kor: Halló merika! (Rendes helyarákkal. A nagyváradi színtársulat operett-együttesének vendégjátéka. Sorozat 265)
Szombat este fél 9-kor: Halló Amerika! (Felemelt helyarákkal. A nagyváradi színtársulat operett-együttesének vendégjátéka. Sorozat 266)
Vasárnap d. u. fél 4-kor: Halló Amerika! (Rendes helyarákkal, sorozat 267)
Vasárnap este fél 9-kor: Halló Amerika! [6-odszor. Felemelt helyarákkal, sorozat 268]
Hétfő: Halló Amerika (7-odszor. Felemelt helyarákkal. Sorozat 269)

Mozgók műsora.
Select-mozgó. Vasárnap, június 21. Scaramouche. Monumentális izgalmas történet, a francia torradalon idejéből, 10 felvonásban. Filmre alkalmazva Rafael Sabatini novellája után. Főszerepben Alice Terry, Roman Novarro és Levia Stone.
Urania-mozgó. Vasárnap június 21. Sherlock Holmes. Nagy amerikai szenzáció, filmre alkalmazva Sherlock Holmes világhíru detektív kalandjai után. Főszerepben az új amerikai filmkomikus: Monty Banks.
Apollo-mozgó. Vasárnap, június 21. Az arany. Szimbolikus rejtélyes dráma 7 felvonásban. Főszerepben Claretta Rossai.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt, bécsi és párisi divatkalapok szalma és jlorentin modelleket **minden elfogadható árban** árusítja az **"IDEAL"** kalapszalón, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Golyáruházal szemben).

Moulin Rouge
Bukarest, Bul. Elisabeta No 25.
Megnyitotta legjobb amerikai terraszát
az ötödik emeleten. Legpompásabb kilátás. Variete színház. Elsőrangú étkező, két zenekar, mérsékelt árak. A legkellemesebb mulatócsarnok. Nyitva reggelig.

d'orsay
parfumeur
17 rue de la Paix Paris

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:
New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:
"SARNIA" S. A. Bucurest.
Pasagiul Comédia
Távíratcim: Transatbuc.
Bador 259

COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
French Line

Mindenhol csak eredeti
CZELL-sört
és **LUTHER-sört**
kérjen.
Főraktár
Ciment, Dukász & Tsa cégnél
Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28
Telefon 5-16.
Saját sörcsarnokunk
Cluj, Piata Mihai Viteazul 18. (v. Széchenyi-tér. Tornaivodával szemben.)

Szerkesztőség
Hivatali és nyolcszór 2
Kolozsvár, Str.
Pop. (Brassay-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
26. N. Sz. — — 536

Beértek kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
közöl. Kéziratokat nem
adnak vissza.

1925 június 23 Kedd
A nagyváradi nap munkások országosa mozgalma miatt a m csak korlátozott terhetnek meg.
Az erdélyi és nyelvű napilapok ták, hogy a nagyvár való szolidaritásuk mozgalom befejezté sebb terjedelemben 1925 június 22.

A kormány
Isten tudja, hogy a amely tegnap zajlott le val, hányadik már a so rálisok kormányozzák a fogynak ki a gyűlésekből és Constantinescu miniszr szoló nyelven a kormány az ellenzéki vezérek mon panaszait.
Most, hogy a parlame megint nagyon aktuális le sek korszaka. Az ellenzék dobot üti, a regát kisebb gatja egy-egy gyűlésen a és Argetoianu-tuziót, de nap Déván megütötte a parádéről csak három Marzescu, aki megint har azért nem jött el, Duca nek más dolguk akadt. számban sorakozott fel a niszter urak inkább csak az eseményeknek, a nagy bizták Piso képviselőre, elnöke.
Az ünnepi szónok ne sebben, mert amikor a dicsőítette, fülébe kiáltó reform visszaéléseit. An modern szisztemájáról és megbotránkozott har szavát.
— Megölnek bennü terhekkel — kiáltották újabban hatszáz százaléko ki ránk.
Constantinescu minü mindig kéznél van, igye tömeget és átadta a szó aki fiatalos hévvel és t nokolt.
— Ilyen aggodalm után — mondotta a m nak kellene lennünk, d hiszi, hogy a közeli hó kormányrud mellől, rop gyunk fáradtak, frissek v kedvvel.
Igen, a kormány ne és annak népe nagyon kormányzásban és megé

Jorga szerint a nem lehet
Bukarest, június 22.
ken kommentálják Jorga a síniai banketten tett. kező: Azok a politikusok ban szakadást akarnak elő genciáról tesznek tanúsá idea vezet, mely röviden nus, dinasztizmus. Nekem tátorságunk és a teljes átvegyük a hatalmat. Le erőszakkal, a többieket p